

Návrh inauguračnej komisie o splnení alebo nesplnení kritérií na vymenovanie uchádzača za profesora v odbore habilitačného konania a inauguračného konania – vyhodnotenie vypracované inauguračnou komisiou

V zmysle § 76 ods. 1, 5, a 7 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle § 5 ods. 11 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor a podľa Zásad habilitačného konania a inauguračného konania na Prešovskej univerzite v Prešove.

Uchádzač: **doc. ThDr. Štefan PRUŽINSKÝ, PhD.**

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania: **pravoslávna teológia**

1. Zoznam členov inauguračnej komisie a oponentov

Predseda:

prof. ThDr. Alexander CAP, CSc., pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: PU Prešov, Pravoslávna bohoslovecká fakulta

Členovia:

dr hab. Jerzy OSTAPCZUK, prof. ChAT, pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie

doc. ThDr. Alfréd SOMOGYI, PhD., pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: Univerzita J. Selyeho, Reformovaná teologická fakulta

doc. ThLic. Pavel MILKO, PhD., pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: Univerzita Karlova, Husitská teologická fakulta

Oponenti:

prof. ThDr. Jan Blahoslav LÁŠEK, Dr. h. c. (mult.), pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: Univerzita Karlova, Husitská teologická fakulta

doc. ThDr. Miroslav ŽUPINA, PhD., pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: PU Prešov, Pravoslávna bohoslovecká fakulta

Ks. dr hab. Bogdan ZBROJA, prof. UPJPII, pôsobí v odbore teológia

Pracovisko: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

2. Vyhodnotenie plnenia kritérií uchádzača

Kvalifikačné predpoklady

Inaugurant v roku 1997 úspešne ukončil magisterské štúdium v odbore Pravoslávna teológia na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. V roku 2000 ukončil doktorandské štúdium v odbore Pravoslávna teológia na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove a získal akademický titul PhD. V rámci doktorandského štúdia vypracoval a obhájil dizertačnú prácu s názvom *Prvý list sv. apoštola Jána Bohoslova*. V roku 2003 na tej istej fakulte úspešne zložil rigoróznú skúšku a získal titul ThDr. v odbore Pravoslávna teológia. O 8 rokov neskôr v roku 2011 sa habilitoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, vedecko-pedagogický titul docent získal v odbore Pravoslávna teológia. Obhájená habilitačná práca mala názov *Všeobecný list svätého apoštola Jakuba (historicko-kritický výklad 1. kapitoly)*. Témou habilitačnej prednášky bolo *Novozákonné učenie o zákone slobody*.

Pedagogická činnosť uchádzača

Uchádzač vykonáva súvislú pedagogickú činnosť od roku 1998 až doposiaľ. V rokoch 1998 - 2001 pôsobil vo funkcii asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre biblických náuk. V rokoch 2001 - 2002 pôsobil vo funkcii odborného asistenta na tom istom pracovisku. V rokoch 2002 – 2010 pôsobil vo funkcii odborného asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre praktického bohoslovía. V rokoch 2010 - 2014 pôsobil vo funkcii odborného asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre biblických náuk. Od roku 2014 až doposiaľ pôsobí ako docent na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre biblických náuk. Po celú dobu svojho pedagogického pôsobenia vyučuje teologické predmety v rámci študijného programu Pravoslávna teológia vo všetkých troch stupňoch štúdia v dennej aj v externej forme. Okrem toho vyučuje aj niektoré teologické predmety s dôrazom na ich sociálny a spoločenský aspekt aj v študijnom programe Charitatívna a sociálna služba v prvom stupni štúdia v dennej aj v externej forme.

Je spolugarantom študijného programu Pravoslávna teológia v študijnom odbore Teológia 3. stupeň (PhD.) v dennej a externej forme štúdia. V študijnom odbore Teológia zabezpečuje výučbu profilových predmetov a je spolugarantom pre Habilitačné konanie a konanie na vymenúvanie profesorov študijného programu Pravoslávna teológia v študijnom odbore Teológia. Uchádzač od roku 1998 viedol celkovo 41 bakalárskych prác, 124 úspešne ukončených magisterských prác a 7 dizertačných prác. V súčasnosti vedie jedného doktoranda v študijnom odbore Teológia.

Vedecko-výskumná, expertízna a publikačná činnosť uchádzača

V čase podania žiadosti o vymenúvacie konanie uchádzač deklaroval autorstvo 5 vedeckých monografií vydaných v zahraničných vydavateľstvách, 4 vedecké monografie vydané v domácich renomovaných vydavateľstvách, 1 VŠ učebnice, 2 učebných textov. Ďalej deklaroval celkovo 127 vedeckých prác, z toho 38 vedeckých prác v domácich recenzovaných zborníkoch, 31 vedeckých prác v zahraničných recenzovaných zborníkoch, 10 vedeckých prác v domácich časopisoch, 3 pozvané prednášky na domácich konferenciách, 15 pozvaných prednášok na zahraničných vedeckých konferenciách, 23 prihlásených príspevkov na domácich

konferenciách, 4 prihlásené príspevky na zahraničných konferenciách a 3 vedecké práce registrované v databáze SCOPUS. Vo všetkých uvedených kategóriách publikačnej činnosti splnil alebo vysoko prekročil požiadavky vyplývajúce z Kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na Prešovskej univerzite v Prešove.

Doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. preukázal celkovo 362 citácií alebo ohlasov na svoju vedeckú tvorbu, z toho 158 citácií pochádzalo zo zahraničných vedeckých publikácií a 8 z publikácií indexovaných vo WoS alebo SCOPUS. Aj v tejto oblasti uchádzač splnil alebo vysoko prekročil požiadavky vyplývajúce z Kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na Prešovskej univerzite v Prešove.

Na základe dokumentov inauguračného spisu je možné konštatovať tematickú konzistentnosť vedecko-výskumnej orientácie a činnosti uchádzača. Počas svojho pôsobenia na vysokej škole v období rokov 1998-2023 sa intenzívne venoval najmä výskumu v oblasti exegézy novozákonných spisov, primárne všeobecných apoštolských listov a tiež v oblasti exegézy a teológie najdôležitejších evanjeliových udalostí v kontexte kresťanskej eortológie. Okrem uvedených oblastí bol výskum uchádzača zameraný aj na niektoré oblasti praktickej teológie, konkrétne svedníctva a niektorých aspektov pravoslávnej duchovnosti a liturgiky.

Tematická orientácia uchádzača sa premietla aj do základných pilierov jeho vedeckej školy, ktoré sú založené na nižšie uvedených princípoch:

- a) vytvorenie autentického a správneho preklad skúmaného biblického textu tak, aby čo najvernejšie odrážal jeho prvotnú podobu v najstarších rukopisoch bez neskorších vplyvov, výkladov, poznámok, doplnkov alebo úmyselných či neúmyselných zásahov a chýb.
- b) exegéza skúmaného biblického textu s dôrazom na pochopenie dobového pozadia a historického vývoja vnímania a interpretácie tohto textu až po súčasnosť. Očistenie získaných poznatkov od nebiblických, nepravdivých, ideologických alebo dokonca heretických nánosov.
- c) interpretácia skúmaného biblického textu v kontexte najnovších poznatkov biblickej exegézy a pomocných biblických vied a kreovanie takého výkladu, ktorý je v súlade s princípmi biblickej, patristickej a cirkevnej teológie a spirituality a zároveň je pochopiteľný pre človeka žijúceho v podmienkach modernej spoločnosti.

Vo všetkých fázach vedeckej práce uchádzač kladie mimoriadne dôležitý akcent na eschatologickú perspektívu všetkých nadobudnutých poznatkov, záverov a zistení. Špecifikom jeho vnímania eschatológie je však skutočnosť, že eschatológiu nevníma iba ako otázku budúcnosti alebo večnosti, ale súčasnosti.

Výstupy vlastnej vedeckej a výskumnej práce uchádzač dokladuje aj cez:

- výsledky úspešne ukončených doktorandov a v súčasnosti vedeného doktoranda;
- výsledky prezentované cez projektovú a publikačnú činnosť.

Uchádzač sa zúčastnil početných prednáškových a výskumných pobytov a staff mobilit na zahraničných vedeckých pracoviskách v Tubingene (Nemecko), v Sarajeve (Bosna a

Hercegovina), v Thessalonikách (Grécko), v Kyjeve a Mukačeve (Ukrajina), vo Varšave a v Lubline (Poľsko) a v Prahe (Česká republika). V rámci týchto pobytov vykonával prednáškovú činnosť, knižničný výskum a nadviazal veľké množstvo užitočných a aktívnych kontaktov s odborníkmi v oblasti novozákonnej biblistiky a v príbuzných vedných oblastiach.

V rámci riešenia vedecko-výskumných projektov uchádzač doposiaľ pôsobil v 13 vedecko-výskumných projektoch (3xVEGA, 3xKEGA, 5xVGA PC), pričom v prípade piatich ukončených vedecko-výskumných projektov bol vedúcim (zodpovedným) riešiteľom (2xKEGA, 3xVGA PC). Jeden z týchto projektov (KEGA) je aktuálne v procese riešenia.

Z hľadiska expertíznej činnosti uchádzač dokladoval členstvo v Vedeckej rade vedeckého časopisu vydávaného v zahraničí (Prawoslawny biblijny almanach); jedno členstvo vo vrcholových orgánoch vedeckých spoločností na medzinárodnej úrovni (Predstaviť The International Institute of the Athonite Legacy in Ukraine (so sídlom v Kyjeve) na Slovensku; 24 členstiev vo vedeckých výboroch domácich a zahraničných vedeckých konferencií, jedno členstvo v Organizačnom výbore zahraničnej vedeckej konferencie, členstvo v Slovenskej biblickej spoločnosti, ktorá je členom United Bible Societies, pričom 10 rokov bol členom jej výboru (2010-2020), predsedníctvo Komisie Vedeckej grantovej agentúry Pravoslávnej cirkvi na Slovensku pre odbor Pravoslávna teológia, členstvo v odborových komisiách pre odbor sociálna práca a teológia na PBF PU v Prešove, členstvo v redakčných radách jedného zborníka (Pravoslávny teologický zborník) a dvoch vedeckých recenzovaných časopisov (Sociálna a duchovná revue a Acta Patristica) vydávaných na Slovensku, členstvo vo významných komisiách Pravoslávnej cirkvi na Slovensku (Komisia Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi pre skúmanie misijnopastoračných otázok (2000 - 2017) a Komisia Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi pre skúmanie ekumenických otázok (2018 - trvá), členstvo vo vedeckých radách PBF PU v Prešove a Prešovskej univerzity v Prešove, členstvo v Rade pre vnútorný systém kvality PU v Prešove, člen Komisie na tvorbu zbierok pri Slovenskom národnom múzeu - Múzeu rusínskej kultúry v Prešove (2019 - trvá), člen Rady riaditeľky Slovenského národného múzea - Múzea rusínskej kultúry v Prešove (2019 - trvá)

Okrem uvedených scientometrických ukazovateľov je dokumentovaná aj posudzovacia činnosť uchádzača, konkrétne posudzovanie 4 projektov VGA PC a 7 projektov GAPU; je posudzovateľom 42 monografií, vedeckých zborníkov a vedeckých časopisov v rámci recenzného konania a 2 článkov pre časopisy indexované v databázach Scopus a WoS (Religions a Rocznik Teologiczny).

3. Závery oponentských posudkov

Na inauguračné konanie **doc. ThDr. Štefana PRUŽINSKÉHO, PhD.** vypracovali posudky:

prof. ThDr. Jan Blahoslav LÁŠEK, Dr. h. c., Univerzita Karlova v Prahe, Husitská teologická fakulta

doc. ThDr. Miroslav ŽUPINA, PhD., PU v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta

Ks. dr hab. Bogdan ZBROJA, prof. UPJPII, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

prof. ThDr. Jan Blahoslav LÁŠEK, Dr. h. c. - záver posudku

Jeho exegetické práce nikdy neupadajú do obvyčajnej filológie, čo je nebezpečenstvom, ktoré v dnešnej dobe hrozí kvalitnej exegetickej práci. Samozrejme využíva interdisciplinárne poznatky všetkých ostatných vied, smerovanie jeho tvorby zostáva však jasné: je to dobrá teológia, vychádzajúca z tradície pravoslávneho myslenia, ktorá je súčasne kritická.

Jednoznačne vzhľadom k uvedeným faktom odporúčam, aby p. doc. ThDr. Štefanovi Pružinskému, PhD. bol udelený titul profesora pravoslávnej teológie Prešovskej univerzity v Prešove.

doc. ThDr. Miroslav ŽUPINA, PhD. - záver posudku

Celkovo môžeme zhodnotiť, že z hľadiska kvantitatívnych požiadaviek inauguračný spi uchádzača o udelenie titulu profesor spĺňa stanovené požiadavky, pričom v niektorých ukazovateľoch ich aj prekračuje. Uchádzač je dnes uznávaným odborníkom v oblasti pravoslávnej teológie v širšom medzinárodnom kontexte s dôrazom na autentický biblický a patristický pohľad na rôzne cirkevné, duchovné, sociálne či spoločenské otázky.

Na základe uvedených skutočností konštatujeme, že uchádzač spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesora a po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek odporúčam vymenovať uchádzača doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD. za profesora v odbore habilitačného konania a inauguračného konania: pravoslávna teológia.

Ks. dr hab. Bogdan ZBROJA, prof. UPJPIIP - záver posudku

Na základe podkladov obsiahnutých v inauguračnom spise a tiež na základe osobných skúseností z odbornej spolupráce s uchádzačom (najmä v rámci vedeckých podujatí) vyzdvihujem tematickú konzistentnosť jeho vedeckej školy, osobnostnú a odbornú integritu uchádzača v rámci jeho pedagogického pôsobenia. Uchádzača je možné v študijnom odbore pravoslávna teológia považovať za uznávanú osobnosť s medzinárodným uznaním.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že uchádzač spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesora. Po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. odporúčam vymenovať uchádzača doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD. za profesora v odbore habilitačného konania a inauguračného konania: pravoslávna teológia.

4. Odborné posúdenie úrovne prednesenej inauguračnej prednášky – Záver inauguračnej komisie

Inauguračná prednáška odznela na tému: „Neadekvátnosť niektorých antropomorfných predstáv o Bohu v kontexte Jk 4, 5“. V prednáške sa inaugurant zamerail na problematiku niektorých moderných edícií Svätého Písma, v ktorých dochádza k prezentovaniu takého prekladu niektorých textov Starého aj Nového Zákona, ktoré vedú k nepripustnej antropomorfnej predstave o Bohu ako žiarlivcovi. Typickým príkladom takéhoto prekladu je Jk 4:5. Inaugurant prezentoval výsledky svojho výskumu, v rámci ktorého došiel k záveru, že uvedený jav je nesprávny, neautentický a nezodpovedá pôvodnému textu a zámeru biblickej zvesti. Z patristickej a zdravej modernej kresťanskej interpretácie duchovnosti podľa

inauguranta vyplýva, že Boh sám nemá a ani človeku nedáva žiadne negatívne vášne. Bohu preto nemôžeme pripisovať negatívnu vášň žiarlivosti, ale iba pozitívnu silu zdravej horlivosti, ktorou sa môžu a majú inšpirovať veriaci kresťania. Inaugurant následne prichádza k záveru, že z teologického, humánneho a katechetického pohľadu by sa Cirkev mala sústrediť na správne rozlišovanie zdravých a nezdravých, čiže hriechnych vášní a následne nie na umŕtvovanie vášní u ľudí, ale na ich liečenie a uzdravenie v duchu správnej interpretácie biblických textov o Bohu. V priebehu diskusie boli inaugurantovi položené viaceré otázky, na ktoré inaugurant náležitým spôsobom odpovedal, pričom preukázal vysokú odbornú a vedeckú erudovanosť a znalosť najnovších vedeckých poznatkov v oblastiach, ktoré sú predmetom jeho vedeckého záujmu.

Inauguračná komisia hodnotí inauguračnú prednášku doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD. ako dôkaz významného prínosu záverov vedeckej práce inauguranta pre vednú oblasť teológie. Za mimoriadne pozitívne komisia považuje úsilie inauguranta o to, aby súčasťou každej vedeckej štúdie a prednášky boli aktuálne a užitočné odporúčania pre prax. Prednáška, vystupovanie a reakcie v diskusii potvrdili, že doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. je fundovaným odborníkom v oblasti Pravoslávnej teológie i teológie vo všeobecnosti.

5. Odporúčanie schváliť návrh na vymenovanie uchádzača za profesora

Inauguračná komisia postupovala v súlade s § 76 ods. 1, 5 a 7 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a na základe, predložených dokladov, oponentských posudkov, odborného posúdenia úrovne prednesenej inauguračnej prednášky celkovo zhodnotila pedagogickú, vedeckú (umeleckú) a publikačnú činnosť uchádzača.

Na základe uvedeného a v súlade s § 5 ods. 11 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor a v zmysle Zásad habilitačného konania o udelenie titulu docent a vymenúvacieho konania za profesora na Prešovskej univerzite v Prešove inauguračná komisia predkladá podpredsedovi Vedeckej rady Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove tento návrh a **odporúča schváliť návrh na vymenovanie doc. ThDr. Štefana PRUŽINSKÉHO, PhD. za profesora** v odbore habilitačného konania a inauguračného konania: Pravoslávna teológia.

Miesto a dátum: Prešov 14. novembra 2023

Podpisy členov inauguračnej komisie a oponentov:

Predseda inauguračnej komisie:

prof. ThDr. Alexander CAP, CSc. prítomný prezenčne

Členovia inauguračnej komisie:

dr hab. Jerzy OSTAPCZUK, prof. ChAT prítomný online

doc. ThDr. Alfréd Somogyi, PhD. prítomný prezenčne

doc. ThLic. Pavel Milko, PhD. prítomný prezenčne

Oponenti:

prof. ThDr. Jan Blahoslav LÁŠEK, Dr. h. c. (mult.) ospravedlnený

doc. ThDr. Miroslav ŽUPINA, PhD. prítomný prezenčne

Ks. dr hab. Bogdan ZBROJA, prof. prítomný prezenčne